

(License CC BY 4.0 Creative Commons Attribution 4.0 International)

<http://dx.doi.org/10.22067/PG.2023.80002.1185>

پژوهشی

تحلیل مولفه‌های تاثیر گذار فرهنگ ملی - اسلامی ایران بر قدرت منطقه‌ای ایران در غرب آسیا با رویکرد کمی

حسین یعقوبی (دانشجوی دکتری روابط بین‌الملل، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، ایران)

h_ayobi40@yahoo.com

مهناز گودرزی (دانشیار گروه روابط بین‌الملل، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، ایران. نویسنده مسئول)

m.goodarzi@khuisf.ac.ir

مهرداد صادقی (استادیار گروه مدیریت و برنامه‌ریزی فرهنگی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، ایران)

mehr.sadeghi@khuisf.ac.ir

چکیده

فرهنگ ملی و اسلامی از عوامل مهم و موثر در سیاست‌گذاری‌های داخلی و خارجی می‌باشد، این فرهنگ به‌عنوان پشتوانه و اساس هویت ملی مطرح است، فرهنگی که دارای دو جنبه مادی و معنوی است که مؤلفه‌های ایرانی و اسلامی به‌گونه‌ای از هویت، اعتقادات و باورهای ما شکل گرفته و به‌صورت دو بال اعمال موجودیت می‌نمایند، مؤلفه‌های اشاره‌شده به دلیل ساختار هویتی جمهوری اسلامی ایران، می‌تواند قابلیت تأثیرگذاری زیادی در قدرت منطقه‌ای ایران خصوصاً در غرب آسیا داشته باشد. سؤال اصلی اینکه مؤلفه‌های تأثیرگذار فرهنگ ملی - اسلامی ایران بر قدرت منطقه‌ای ایران در غرب آسیا کدام‌اند؟ سؤالات فرعی شامل سه سوال مؤلفه‌های بعد ملی فرهنگ ملی کدام‌اند، مؤلفه‌های بعد ارزشی و دینی فرهنگ ملی کدام‌اند، مؤلفه‌های قدرت منطقه‌ای ایران کدام‌اند، روش این پژوهش به صورت پیمایشی است، جامعه آماری مشتمل بر ۲۰۰ نفر از نخبگان حوزه فرهنگ ملی و اسلامی شامل: اساتید دانشگاه‌های استان اصفهان و خارج از استان، مراکز فرهنگی و دینی و مدیران راهبردی که به صورت تصادفی انتخاب شده است، در پاسخ به سؤالات پژوهش در مورد تأثیر گذاری کلی فرهنگ ملی - اسلامی بر قدرت منطقه‌ای دو مؤلفه موقعیت سرزمینی و استکبار ستیزی و غرور ایرانی از بعد ملی بر قدرت منطقه‌ای تأثیر گذاری بیشتری داشته‌اند، وبقیه مؤلفه‌های در نظر گرفته شده شامل آداب و رسوم، میهمان‌نوازی، عناصر قومی و مذهبی، کمک‌های بشردوستانه و حمایت از محرومان، تأثیر گذاری کمتری داشته‌اند. در بعد دینی و ارزشی همه مؤلفه‌ها، شهادت طلبی، حمایت از نهضت‌های آزادیبخش، دفاع از نظام و ارزش‌های اسلامی، الگوی مردم‌سالاری دینی، ولایت‌مداری، انتظار و منجی‌گرایی با توجه به وضعیت هویتی و مناسبات و اشتراکات دینی با برخی همسایگان بر قدرت منطقه‌ای تأثیر گذاری بالایی را نشان داده است. تأثیر فرهنگ ملی بر ۵ مؤلفه قدرت منطقه‌ای ایران بررسی شد؛ و مشخص شد که ژئوکالچر بالاترین میزان تأثیر گذاری و بعد از آن مؤلفه‌های ظرفیت ژئوپولیتیک، اهمیت ژئوآکونومیک، قدرت دفاعی و نظامی، خود بنیادی و خوداتکایی در مراتب بعدی قرار گرفته‌اند.

واژگان کلیدی: فرهنگ ملی، هویت، سازه‌انگاری، قدرت منطقه‌ای، غرب آسیا

۱- مقدمه

غنا و عمق هر فرهنگی تا حد زیادی بسته به قدمت آن فرهنگ دارد، فرهنگ ملی ایرانی دارای سابقه‌ای طولانی در مواجهه با اتفاقات گوناگون بوده و استحکام لازم را به دست آورده است. فرهنگ ایرانی از تجربیات فرهنگی دیگران استفاده کرده و به رشد و ترقی خود ادامه داده است. گسترش فرهنگ اسلامی و ایران مدیون استفاده از تجربیات طولانی ایرانیان با فرهنگ بود. با روی کار آمدن جمهوری اسلامی ایران، توجه به فرهنگ اسلامی و ایرانی در رأس کارها قرار گرفت، از آنجا که جامعه ایرانی جامعه‌ای دینی و مذهبی است، طبیعتاً فرهنگی و دارای خواست‌ها و آرمان‌های فرهنگی است. فرهنگ ملی یکی از عوامل موثر در سیاست گذاری داخلی و خارجی می باشد و شامل کلیه افکار، عقاید، رسوم و احساساتی که افراد یک ملت از یکدیگر آموخته اند و از دیرباز برای شرح کیفیت زندگی جامعه انسانی بکار برده شده است. این فرهنگ از طریق تأثیرپذیری نخبگان از متغیرهای فرهنگی در سیاست گذاری، تعیین اولویت‌ها و سلسله مراتب اهداف ملی در سیاست خارجی، جهت گیری‌ها و راهبردهای کلان آن، تأثیرگذاری بر نوع تعاملات و روابط آن کشور و سایر دولت‌ها در نظام بین‌الملل و نفوذ عناصر فرهنگی بر نهادها و سازمان‌های اجرایی سیاست خارجی و حتی تأثیر آن از طریق فرهنگ توده و افکار عمومی جامعه بر نهادهای تصمیم گیرنده بر سیاست خارجی یک کشور تأثیر می‌گذارد (Mosheirzadeh, 2008:196).

از مولفه های فرهنگ ملی و اسلامی می توان به موارد زیر اشاره نمود.

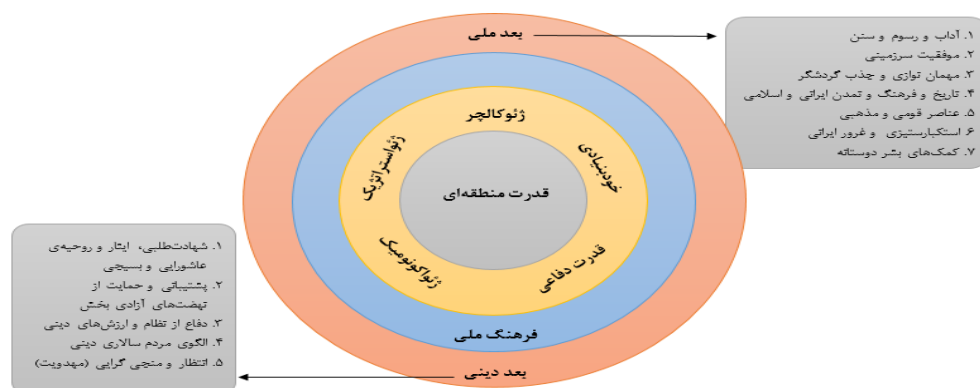
الف- فرهنگ ملی: تاریخ کهن، آداب و رسوم ملی، سنن اسلامی، هنر، معماری اسلامی - ایرانی، زبان و ادبیات فارسی، موقعیت سرزمین ایران، الگوی مردم سالاری دینی، نظام مقدس جمهوری اسلامی، اقتدار رهبری، توریسم مذهبی، تولیدات فرهنگی، اسطوره ها، مشاهیر و مفاخر ملی، میراث فرهنگی و هنری (Mobini, 2015:414).

ب- فرهنگ اسلامی: پیوند دین و سیاست، قاعده نفی سیل، اصول تولی و تبری، شهادت طلبی، ایثار، انتظار و منجی گرایی، اصل دعوت، امت واحده اسلامی، توجه به همگرایی جهان اسلام، ماهیت صلح محوری، جهاد به عنوان لازمه استقرار عدالت اجتماعی و رفع ظلم در جوامع بشری، حمایت از مستضعفان، دفاع از نظام و ارزش های دینی، روحیه بسیجی و جهادی، علاقه به پیامبروائمه اطهار(ع) ولایت مداری، پشتیبانی از نهضت های آزادی بخش مسلمان و غیر مسلمان (Deshiri, 2001:10).

شناخت ارزش ها، ماهیت فکری و فرهنگی و ویژگی های موجود در فرهنگ ملی از آن جهت که در تکوین هویت و استمرار موقعیت داخلی و خارجی نقش مهمی دارد بسیار ضروری است و بعد ایدئولوژیک از توانمندی بسیاری برای تاثیر نهادن بر جغرافیای جهان اسلام و خصوصاً غرب آسیا برخوردار می باشد. ایران با انتخاب رویکرد تعامل با کشورهای غرب آسیا که مکتب اسلام در آن به عنوان وجه مشترک تمامی ملت هاست در تلاش است فرهنگ خود را برای همگرایی بیشتر با فرهنگ و هویت ملی و اسلامی این منطقه توسعه دهد، فرهنگ ملی به عنوان پشتوانه و اساس هویت ملی مطرح است که دارای دو جنبه مادی و معنوی است که مولفه های ایرانی و اسلامی به گونه ای از هویت، اعتقادات و باورهای ما شکل گرفته و به صورت دو بال اعمال موجودیت می نمایند، مولفه های اشاره شده به دلیل ساختار هویتی جمهوری اسلامی ایران، می تواند قابلیت تاثیر گذاری زیادی در قدرت منطقه ای ایران خصوصاً در غرب آسیا که یکی از مناطق ژئواستراتژیک

1. National Culture

جهان با ویژگی‌های خاص از جمله تنوع و تکثر فرهنگها و اقوام به حساب می‌آید داشته باشد، در این پژوهش تلاش شده است از بین مولفه‌های شناسایی و اشاره شده فرهنگ ملی در دو بعد ملی و دینی و ارزشی، ۱۳ مولفه برطبق الگوی مفهومی زیر، تاثیر آنها بر قدرت منطقه‌ای ایران در غرب آسیا مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرارگیرد، براین اساس سوال اصلی تحقیق عبارت است از اینکه مولفه‌های تاثیر گذار فرهنگ ملی ایران بر قدرت منطقه‌ای ایران در غرب آسیا کدامند و تاثیر آنها بر قدرت منطقه‌ای به چه میزان می‌باشند؟

شکل ۱ الگوی مفهومی فرهنگ ملی-اسلامی و مولفه‌های تاثیرگذار بر قدرت منطقه‌ای

۲- چارچوب نظری: سازه‌انگاری^۱

سازه‌انگاری به مکتبی اطلاق می‌شود که تلاش می‌کند بازودون ماده‌گرایی مطلق یا ماتریالیسم محض از ساحت مطالعات اجتماعی و نیز با نگرش کل‌گرایانه و نظام‌مند به پدیده‌های اجتماعی و سیاسی و بین‌المللی، اصالت ایده و اندیشه را در ساخت پدیده‌های اجتماعی مبنا قرار داده و نشان می‌دهد که ماهیت پدیده‌های اجتماعی با اشیاء و موجودات مادی متفاوت است و به طور کلی به منظری فلسفی اطلاق می‌شود که بر اساس آن تمامی دانش‌ها و نیز پدیده‌های انسانی برساخته شده‌اند و این برساختگی نیز به گونه‌ای اجتماعی و در جریان کنش متقابل بین ذهنی است (Salimi, 2007:33).

ظهور سازه‌انگاری در عرصه سیاست بین‌الملل کوششی بوده است برای پر کردن شکاف میان خردگرایی و رویکردهای انتقادی، سازه‌انگاری نگرشی نو به نقش عقلانیت در وضعیت‌ها و پدیده‌های دسته‌جمعی انسان‌هاست و همانگونه که برساختارهای مادی و اجتماعی تاکید می‌ورزد، ساختار هنجاری و معنوی را نیز دارای اهمیت تلقی می‌کند. از لحاظ آرمان‌گرایی فلسفی، این رویکرد صرفاً برای شرایط و نیروهای مادی تاکید نکرده، بلکه برای انگاره‌ها و اندیشه‌ها تاکید می‌ورزد (Qavam, 2009:222).

این نظریه معتقد است؛ ساختار بین‌الملل، نه امری از پیش داده شده، که امری برآمده از دیالکتیک دائمی ساختارها و بازیگرانی است که بر اساس معانی ذهنی خود دست به کنش می‌زنند و در نهایت در یک ذهنیت مشترک، واقعیت را می‌سازند. یکی از ادوات کالبد شناختی نظام‌های بین‌الملل، وجود چارچوبی مدون برای تفسیر نقش‌ها، کنش‌ها و فراکنش‌های موجود در آنها است. چارچوب ساختار - کارگزار و مفهوم هویت از جمله ابزارهایی هستند که سازه‌انگاری برای

¹ Constructivism

شناخت نقش دولت‌ها و تعامل آنها با دولتهاو سایر بازیگران عرصه سیاست بین‌الملل مورد استفاده و بهره‌برداری قرار می‌دهد (Elahi manesh & Rashadi, 2020:10).

مفاهیم اصلی سازه‌انگاری عبارتند از:

الف- فرهنگ

سازه‌انگاران بر نقش فرهنگ در روابط بین‌الملل تأکید دارند بر این اساس بدون توجه به فرهنگ سیاسی جهانی استانداردکننده نمی‌توان ثبات بالای نظم دولتی و کاهش تنوع اشکال سیاسی را توضیح داد. در عین حال، آنها از ایده آلیسم نیز اجتناب می‌کنند و تأکید دارند که همه چیز را به زبان و گفتمان تقلیل نمی‌دهند. در اینجا است که آنها در عین دور شدن از خردگرایی نو واقع‌گرایان و نولیبرالها، به پساتجددگرایان و برداشت‌های پساساختارگرایانه نیز نمی‌پیوندند و فاصله خود را با این جریان نیز حفظ می‌کنند (Mosheirzadeh, 2004:326).

ب- ساختار و کارگزار

ونت به صراحت تنها وجه سازه‌انگاری را وجه معناگرایی ندانسته و معتقد است سازه‌انگاری وجه دیگری نیز دارد که آن وجه ساختارگرایی یا کل‌گرایی است. وی ساختار هر نظام اجتماعی را شامل سه عنصر می‌داند: شرایط مادی، منافع و انگاره‌ها. و معتقد است اگر چه این عناصر در ارتباط با هم هستند اما در یک معنا از یکدیگر متمایز می‌باشند و نقش‌های متفاوتی در تبیین دارند. اهمیت شرایط مادی تا حدی با منافع قوام پیدا می‌کند، اما این دو یکی نیستند. منافع تا حدی با انگاره‌ها قوام می‌یابند این دو هم یکی چیزی نیستند. انگاره‌هایی که به منافع تجدید نظر طلبانه قوام می‌بخشند، از قدرت علی‌یکسانی با این باور که سایر دولتها از حقوق بین‌الملل اطاعت می‌کنند برخوردار نیستند. این تمایزات به معنای آن است که از نظر اهداف تحلیلی بهتر است توزیع این سه عنصر را به عنوان ساختارهایی جداگانه (ساختار مادی، ساختار منافع، ساختار معنایی) تلقی کنیم. ونت بدون انگاره‌ها معنایی نیست و عامل اصلی تعیین‌کننده منافع، انگاره‌ها هستند و بدون منافع شرایط مادی معناداری وجود ندارد، بدون شرایط مادی اصلا واقعیتی وجود ندارد (Went, 2013:204).

ج- هویت

مسئله مهم دیگر هستی‌شناختی، هویت‌کنشگران است که به تعبیری در کانون رهیافت ثابت از خود و سازه‌انگاری است. از دیدگاه سازه‌انگاران هویت به معنای فهم‌های نسبتاً ثابت از خود و انتظارات از دیگران است. کنش‌گران منافع و هویت خود را از طریق مشارکت در معانی جمعی به دست می‌آورند، یعنی همان معانی که ساختارها را تعریف می‌کنند و به کنش‌های ماسازمان می‌دهند. هویت‌ها و منافع امری رابطه‌ای هستند و وقتی ما موقعیت را تشریح می‌کنیم، تعریف می‌شوند. به تعبیر ونت، هویت عبارتست از آنچه که چیزی را به آنچه که هست تبدیل می‌کند. وی تصریح می‌کند که هویت، خصوصیتی در کنشگران نیست منداست که موجد تمایلات انگیزشی و رفتاری است. در هویت‌ها واقع یک ویژگی ذهنی است که ریشه در فهم‌کنشگر از خود دارد. هویت شامل دو انگاره است، انگاره خود و دیگری. پس ساختارهای درونی و بیرونی، هر دو به هویت قوام می‌بخشند (Jokar, 2010:139).

سازه‌انگاران برساخته بودن هویت‌کنشگران تأکید دارند و اهمیت هویت را در خلق و شکل‌گیری منافع و کنشها مطرح می‌کنند. هویت به معنای فهم‌های نسبتاً ثابت و مبتنی بر نقش خاص از خود و انتظارات دیگران است، بنابراین امری رابطه‌ای است. این به معنای آن است که اولاً هویت‌ها و سرشت تعاملات و روابط میان آنها ثابت و لایتغیر نیست، ثانياً

بلوکهای ساختمانی واقعیت بین المللی هم ذهنی و فکری هستند و هم مادی، ثالثاً، معنا و اهمیت عوامل فکری مستقل از زمان و مکان نیست (Moshirzadeh, 2005: 175).

از نگاه ونت، دولت‌ها همزمان چهار نوع هویت دارند: هویت شخصی یا جمعی پیکروار، هویت نوعی، هویت مبتنی بر نقش، و هویت جمعی. ۱- هویت شخصی یا جمعی پیکروار با ساختارهای خود - سازمان بخش و هم ایستا قوام می‌یابد و کنشگران را به واحدهایی متمایز تبدیل می‌کنند. این هویت همواره یک پایه مادی دارد که در مورد دولت سرزمین است. ۲- هویت نوعی، به مقوله اجتماعی یا برجسی اشاره دارد که در مورد اشخاصی بکار می‌رود که در ظاهر، از نظر رفتاری، نگرشها، ارزشها، مهارتها (مثال زبان)، دانش، افکار، تجربه، اشتراکات تاریخی (مانند منطقه یا محل تولد) خصوصیات مشترکی دارند یا تصور می‌کنند دارند. این هویتها یک بعد ذاتا فرهنگی دارند. در ارتباط با دولت‌ها، می‌توان به نوع رژیم یا شکل حکومت اشاره نمود. ۳- هویت مبتنی بر نقش که از خصوصیت خود سازمان بخشی برخوردار نبوده و تنها در تعامل با دیگران در نظام جهانی و منطقه ای شکل می‌گیرد. ۴- هویت جمعی که رابطه میان خود و دیگری را به نتیجه منطقی آن یعنی هم ذات انگاری یا یکسان انگاری می‌رساند و تمایز میان خود و دیگری رنگ می‌بازد و خود به عنوان دیگری طبقه بندی می‌شود (Went, 2013: 333).

د- هنجار

انتظارات ارزش مدار از رفتار مناسب را هنجار می‌گویند که از جنبه بین‌الذهانی برخوردار می‌باشد. هنجارها، انتظارات ارزش مدار و مشترک متغیرهای مستقل تئوری سیاست خارجی سازه انگاری می‌باشند. هنجارها هویت‌های بازیگران و اولویت‌شان را شکل می‌دهند و اهداف جمعی را تعریف و رفتاری را منع یا تجویز می‌کنند. توانایی نسبی هنجارها بر اساس دو معیار: "عام بودن" و "خاص بودن" سنجیده می‌شود. ویژگی عام بودن هنجار، یعنی درجه ای که آن هنجار میان واحد‌های سیستم اجتماعی مشترک است (Elahi manesh & Rashadi, 2020: 8).

۲-۲- تحلیل فرهنگ ملی - اسلامی ایران از منظر سازه انگاری

هنجارهای موجود در فرهنگ ایرانی - اسلامی با تأکید بر عنصر شیعی را می‌توان به عنوان یکی از مهمترین منابع بینا ذهنی قوام دهنده به هویت نظام جمهوری اسلامی در سطح داخلی دانست، که موجب تکوین نوعی هویت انقلابی - اسلامی برای کشور می‌شود. هویتی که باید ایجاد و تعریف نقش‌های خاص برای دولت، جهت‌گیری و تجویزات سیاست‌گذارانه خاصی را نیز در حوزه‌های مختلف سیاست خارجی و تعامل با دیگر دولت‌ها ایجاد می‌کند، بر اساس منابع معنایی قوام بخش آن، به طور همزمان در برگرفته نقش‌های گوناگون ملی و فراملی برای دولت جمهوری اسلامی در دوره‌های زمانی مشخص است که بر اساس همین مشخصات هویتی می‌توان رفتار و منافع کشور را در آینده نیز پیش‌بینی کرد، دین اسلام به عنوان آخرین دین الهی و چهار چوب فقهی برآمده از آن، منبع هویت ساز در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران به شمار می‌آید (Mosheirzadeh, 2007: 22).

مهم‌ترین هنجارهای موجود در فرهنگ اسلامی - ایرانی عبارتند از: تلاش در جهت گسترش اسلام، ساختن یک حکومت اسلامی واحد و وحدت اسلامی، نفی سبیل و عدم وابستگی به نظام سلطه، عدالت خواهی و ظلم ستیزی حفظ مصلحت نظام اسلامی، جهاد در راه خدا و شهادت طلبی، پایداری و مقاومت، دعوت غیرمسلمین به اسلام، پیوند دین با سیاست، تولی

و تبرّی، اُمّ القُرّای جهان اسلام، رهبر جهان اسلام، الهام بخش جهان اسلام، دولت رهایی بخش، حامی مستضعفان، دولت عدالت خواه و ظلم ستیز، دولت ضد امپریالیست، ضد استکباری و ضد استعماری، دولت آرمان‌گرای اسلامی، کشور صادرکننده انقلاب (Rasouli Thaniabadi, 2012:186).

هویت شکل گرفته در تمامی دوره های نظام جمهوری اسلامی ایران از بعد از وقوع انقلاب تا به حال و همچنین آینده ثابت است و نقش های نسبتاً یکسانی را برای این دولت در صحنه نظام بین الملل ایجاب می کند، در تحلیل فرهنگ ملی جمهوری اسلامی ایران تمرکز این گفتارها بر ارزش ها و هنجارهای داخلی است زمانی که ما از جمهوری اسلامی صحبت می کنیم، در وهله نخست این صفت اسلامی است که علی الاصول تعیین کننده ی مجموعه ی هنجارها و ارزش هایی است که بیش از همه و شاید به شکل مشخص تری سیاست خارجی جمهوری اسلامی را تحت تأثیر قرار می دهند (Haji Yousefi, 2004:77).

وقتی که با نگاه اسلامی به جهان نگاه می کنیم جهان را نظام بین الملل مرکب از واحدهای ملی نمی بینیم، بلکه از منظر ایمان مرکب از دو قلمرو دارالکفر و دارالاسلام می بینیم یا دو قلمرو استکبار و استضعاف. این برداشت نیز وجود دارد که در آینده امت اسلامی واحدی تشکیل خواهد شد و با گسترش اسلام این امت اسلامی کل جهان را دربرخواهد گرفت و یک کلیت هماهنگ جایگزین این تضاد فعلی می شود، دومین مسأله تفوق ارزش عدالت است، پس عدالت جویی را می توان یکی از ارزش های فرهنگ اسلامی که بدل به نوعی ارزش در سیاست خارجی می شود دانست. این قاعده به هویت جمهوری اسلامی به عنوان یک عنصر عدالت گرا و یک واحد سیاسی عدالت جو شکل خواهد داد. بازتاب آن را می توان در تأکید بر حمایت از مستضعفین جهان یا حمایت از جنبش هایی که در پی ایجاد عدالت هستند و امثال این ها دید (Yagoubi, 2017:10).

۲-۳- عناصر تشکیل دهنده هویت و فرهنگ ملی و دینی و ارزشی ایران

(Qara Khanlou, 2004)

۲-۴- پیشینه پژوهش

جدول پیشینه

عنوان پژوهش	نویسندگان	اهداف پژوهش
سناریوهای آینده جایگاه ژئوپلیتیکی جمهوری اسلامی ایران در نظام قدرت منطقه ای غرب آسیا در اقیانوس ۱۴۱۰	(MirHosseini, 2019)	به این موضوع پرداخته، جمهوری اسلامی ایران دارای ظرفیت‌های ژئوپلیتیکی مهمی در زمینه مادی و معنایی است، ایران محور مقاومت را در منطقه راهبردی می‌کند و از تأثیرگذارترین بازیگران در عراق، لبنان، سوریه و یمن است، در این پژوهش مشخص شد که نوع توزیع قدرت ساختار نظام بین‌الملل و ساختار نظام منطقه ای بر جایگاه قدرت ایران در منطقه تأثیرگذار است، همچنین بازیگران دولتی منطقه ای (عربستان و ترکیه)، کارگزاران دولتی فرمانطقه ای (آمریکا، روسیه، چین) و بازیگران غیردولتی (گروه‌های شیعی، کردی و سلفی) بر نظام قدرت منطقه و جایگاه ایران در غرب آسیا تأثیرگذارند.
تحلیل ژئوپلیتیکی رقابت‌های ایران و ترکیه متأثر از تحولات خاورمیانه از سال ۲۰۱۱ میلادی	(Dehbaneh, 2017)	به این موضوع پرداخته که فضای خاورمیانه از سال ۲۰۱۱ با تغییرات و دگرگونی‌های مهمی مواجه شده است، یکی از آثار مهم این دگرگونی‌ها که پوشش منطقه ای خاورمیانه را تعریف کرده است، رقابت و منازعه سه ضلعی شکل گرفته بین ایران، عربستان سعودی، و ترکیه است.
نگاهی دیگر به مبانی روابط خارجی ج.ا.ایران: فرهنگ راهبردی در دهه ۱۳۵۸-۱۳۶۸	(Moserzadeh, 2017)	یافته‌های تحقیق این مقاله نشان می‌دهد که به‌رغم وجود عناصری چون: قدرت ملی، توان نظامی، روحیه ملی و حمایت مردمی، مؤلفه‌هایی چون: عاملیت الهی، شهادت‌طلبی، عدالت و... ویژگی‌های خاصی به فرهنگ راهبردی این دوره می‌بخشند. در نتیجه مؤلفه‌ها و ویژگی‌های فرهنگ راهبردی ایران در این دوران نشان دهنده وجود یک شیوه متفاوت با روش‌های مألوف برای پاسخ دادن به تهدید و دفاع از کشور است و تفاوت این شیوه ملی با سبک‌ها و فرهنگ‌های راهبردی موجود می‌تواند زمینه شکل گرفتن یک (نظریه امنیتی ایرانی) در حوزه روابط بین‌الملل و مطالعات امنیتی باشد.
مؤلفه‌های قدرت نرم ایران در سند مؤلفه‌های هویت ملی ایران (مطالعه ارزش‌های فرهنگی)	(Heydari, Ghorbi, 2016)	به این موضوع پرداخته اند که جمهوری اسلامی ایران دارای منابع متعدد قدرت نرم است که از جمله آن‌ها فرهنگ، ارزش‌های فرهنگی است، برای ارتقاء توانمندی ایران باید این منابع را شناسایی و برای تبدیل آن به قدرت نرم همت گماشت، یکی از بسترهای شناسایی مؤلفه‌های قدرت نرم جمهوری اسلامی ایران اسناد بالادستی و سیاست‌های کلی نظام است که ارزش‌ها و منابع قدرت آفرین برای ایران در آن‌ها نمود یافته است.
راهبردهای فرهنگی،	(Mobini, 2015)	به رابطه بین سه امت فرهنگی اسوه، وسطی، امت واحده که جامعه‌ای است جهانی مبتنی بر

مکتب فکری، الگوهای تحلیلی فرهنگ مدل طراحی راهبرد		ارزش‌های الهی و متشکل از انسان‌های فرهیخته پرداخته است. چارچوب این اثر پژوهشی و رویکرد تدوین راهبردهای فرهنگی بر اساس روش طراحی و تعامل، تفاهم ملی و منطقه‌ای و رقابت و همکاری جهانی با بهره‌گیری از راهبردهای تهاجمی و استفاده از ظرفیت‌های ملی و سایر کشورهای اسلامی و منطقه‌ای بوده است و به طور کلی در چهار مرحله انجام شده است
ژئوکالچر و نقش آن در مشروعیت حاکمیت نظام جمهوری اسلامی در ایران	(Peshgahi Fard,2012)	به این موضوع پرداخته اند که نقش فرهنگ در تحولات اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و ... انسان‌ها دارای قدمت طولانی است، هدف از پژوهش حاضر تبیین سابقه تأثیرگذاری فرهنگ بر روابط دولت‌ها و ملت‌هاست و از این لحاظ ضمن تشریح ویژگی‌های ژئوکالچر ایران به تحلیل چالش‌های پیش روی آن پرداخته شده است.
استراتژی باز، تأثیر فرهنگ ملی چیست	(Adober,2021)	به این موضوع پرداخته که متغیرهای بافت فرهنگی ملی بر فرآیندهای شکل‌گیری استراتژی باز تأثیر می‌گذارند. این مطالعه نشان می‌دهد که تفاوت‌های خاص کشور ممکن است بر استراتژی باز، شکلی از تصمیم‌گیری استراتژیک و ارائه پیشنهادهایی که ابعاد فرهنگ ملی، جهت‌گیری اعتماد ملی و استراتژی باز را به هم مرتبط می‌کند، تأثیر بگذارد. این مقاله یک رویکرد اقتضایی را اتخاذ می‌کند که فرهنگ ملی را به استراتژی باز پیوند می‌دهد. یافته‌ها استدلال‌های نظری نشان می‌دهند که اجتناب از عدم قطعیت، جهت‌گیری زمانی، فاصله قدرت، فردگرایی در مقابل جمع‌گرایی و فرهنگ اعتماد ملی، همگی تأثیر تعدیل‌کننده‌ای بر پیشایندها و نتایج استراتژی باز دارند.
ظهور ایران به عنوان یک قدرت منطقه‌ای	(Kidway,2020)	به این موضوع پرداخته که جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۹۷۹ به عنوان یک عامل بی‌ثبات کننده برای جهان عرب و قدرت‌های غربی ظاهر شد، به مرور زمان خود را به عنوان یک قدرت قوی منطقه‌ای تثبیت کرد و با ایستادگی در برابر انزوای ملی، تهدیدها، تحریم‌ها و جنگ‌ها، هوشمندانه خود را در سراسر منطقه جاسازی کرده است. با استفاده از فرصت بهار عربی، پایگاه وفاداران خود را در کشورهایی مانند عراق، سوریه، لبنان، یمن و فلسطین مستحکم کرد. علیرغم بی‌ثباتی و تحولات اقتصادی، به گسترش قدرت خود در منطقه ادامه داده است.
هویت اسلامی در بستر فرهنگ ملی"	Bektenova,2019	به موضوع جوهره هویت اسلامی و اهمیت آن در سنت تاریخی و فرهنگی پرداخته است. در قزاقستان، مانند بسیاری دیگر از مناطق آسیای مرکزی، که اکثراً جمعیت آن مسلمان هستند، اسلام در چارچوب پیوندی ارگانیک با سنت‌های ملی و فرهنگی محلی شکل گرفت که در میان آن‌ها می‌توان به تأثیر سنت‌های فرهنگی ترک اشاره کرد. نویسندگان به تحلیل جنبه‌های اصلی هویت اسلامی و شکل‌گیری آن در تجربه اجتماعی-فرهنگی، ژئوپلیتیکی فرهنگ ملی جهان اسلام و فضای اروپا پرداختند. دنیای مدرن جهانی منجر به وحدت فرآیندهای فرهنگی، سیاسی و مذهبی می‌شود. در چنین شرایطی فرآیندهای تخریب هویت جامعه و فرد رخ می‌دهد.

Source: Based on Results of Studies,2022

۳- روش تحقیق

هدف پژوهش حاضر تحلیل مولفه‌های تأثیر گذار فرهنگ ملی-اسلامی ایران بر قدرت منطقه‌ای ایران در غرب آسیا است. روش تحقیق به صورت پیمایشی و پرسشنامه محقق ساخته با طیف پنج طبقه‌ای لیکرت طراحی شده است، نحوه کدگذاری متغیرها بدین صورت بوده است که به گزینه خیلی زیاد (عدد ۵)، زیاد (عدد ۴)، متوسط (عدد ۳)، کم (عدد ۲) و

خیلی کم (عدد ۱) نسبت داده شده است، جامعه آماری شامل ۲۰۰ نفر از اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های استان و خارج استان، مدیران حوزه‌های فرهنگی و مدیران راهبردی که به صورت تصادفی انتخاب شده‌اند.

۳-۱- روش‌های تجزیه و تحلیل داده‌ها

برای تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش از دو سطح یافته‌های توصیفی و استنباطی استفاده شد. در سطح توصیفی (دموگرافی شامل سن و جنس، تحصیلات) از جداول و نمودار فراوانی و درصد فراوانی، میانگین و انحراف معیار و در سطح استنباطی و تحلیلی، از آزمون میانگین یک جامعه (t تک نمونه‌ای، تحلیل عاملی) جهت بررسی ابعاد، شاخص‌ها و ویژگی‌ها و نیز از آزمون رتبه‌بندی فریدمن جهت رتبه‌بندی ابعاد، شاخص‌ها، ویژگی‌ها و سنجه‌ها و آزمون سؤال‌های پژوهش استفاده شده است. عملیات آماری با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۴ انجام پذیرفت.

۴- یافته‌های پژوهش

۴-۱- توصیفی

الف- توزیع پاسخگویان بر حسب تحصیلات

با توجه به جدول زیر تعداد ۱۳۶ نفر حدود ۹۷ درصد مدرک دکتری، و ۴ نفر حدود ۳ درصد از پاسخگویان کارشناسی ارشد داشتند که در بین پاسخ دهندگان تعداد افراد دارای مدرک کارشناسی وجود نداشت

جدول ۲ توزیع پاسخگویان بر حسب تحصیلات

مدرک تحصیلی	تعداد	درصد متغیر
کارشناسی و کارشناسی ارشد	۴	۲.۹
دکتری و بالاتر	۱۳۶	۹۷.۱
جمع	۱۴۰	۱۰۰.۰

ب- توزیع پاسخگویان بر حسب رتبه علمی

با توجه به جدول زیر تعداد ۸۴ نفر حدود ۶۰ درصد استادیار، و ۳۶ نفر حدود ۲۶ درصد از پاسخگویان مربی بوده‌اند در این بین تعداد ۲۰ نفر از پاسخ دهندگان دانشیار دانشگاه بوده‌اند.

جدول ۳ توزیع پاسخگویان بر حسب رتبه علمی

رتبه علمی	تعداد	درصد متغیر
مربی	۳۶	۲۵.۷
استادیار	۸۴	۶۰.۰
دانشیار	۲۰	۱۴.۳
جمع	۱۴۰	۱۰۰.۰

ج- توزیع پاسخگویان بر حسب رشته تحصیلی

با توجه به جدول زیر، رشته مدیریت فرهنگی و سایر رشته‌های مدیریت تعداد ۴۲ نفر هر کدام حدود ۳۰ درصد و رشته تاریخ با تعداد ۳۷ نفر حدود ۲۵ درصد را در بین پاسخگویان دارد و رشته علوم سیاسی تعداد ۱۹ نفر از پاسخگویان را

شامل می شود.

جدول ۴ توزیع پاسخگویان بر حسب رشته تحصیلی

رشته تحصیلی	تعداد	درصد متغیر
علوم سیاسی و روابط بین الملل	۱۹	۱۳.۶
تاریخ	۳۷	۲۶.۴
مدیریت فرهنگی	۴۲	۳۰.۰
سایر	۴۲	۳۰.۰
جمع	۱۴۰	۱۰۰.۰

۴-۲- یافته‌های تحلیلی

۴-۲-۱- آزمون سوالات تحقیق

در توضیح کلی پاسخ به سوالات آزمون‌ها فرضیات ۱۰ و مد نظر است اگر یکی مثبت و دیگری منفی باشد مقدار p باید زیر ۰/۰۵ باشد، چنانچه بیشتر از عدد ۰/۰۵ باشد مولفه رد و پایین تر به معنای تایید مولفه می باشد بنابراین جفت آن باید مثبت و یا منفی باشد مثبت بالاتر و منفی پایین تر نشان می دهد، اگر یکی مثبت و دیگری منفی باشد تایید نمی شوند.

برای شناسایی تاثیر فرهنگ ملی بر ۵ مولفه قدرت منطقه ای از آزمون رگرسیون ساده استفاده شده است. رگرسیون خطی ساده برای پیش بینی یک مقدار متغیر وابسته بر اساس یک متغیر مستقل به کمک یک معادله خطی برآورد می شود این معادله شکل کلی زیر را دارد.

$$y_1 = b_0 + b_1(x_1)$$

که در آن y_1 مقدار برآورد شده y ، b_0 عرض از مبدا، b_1 ضریب زاویه (ضریب رگرسیون) و x_1 متغیر اول می باشد

سؤال اول: مولفه های بعد ملی کدام اند؟

آداب و رسوم، موقعیت سرزمینی، مهمان نوازی، تاریخ و تمدن ایرانی، عنصر قومی مذهبی، استکبار ستیزی و غرور ایرانی برای تعیین مولفه های بعد ملی مفروضات زیر تعریف گردید.

جدول ۵ نتایج حاصل از تحلیل آماری مولفه های بعد ملی

موقعیت	میانگین مولفه	میانگین نظری	نتیجه	تحلیل آماری	مولفه
تایید	۲۱.۱۹	۱۵	رد مولفه	$H_0 \leq 15$	آداب و رسوم
			تایید مولفه	$H_1 > 15$	
تایید	۲۲.۱۵	۱۵	رد مولفه	$H_0 \leq 15$	موقعیت سرزمینی
			تایید مولفه	$H_1 > 15$	
تایید	۱۶.۱۴	۱۲	رد مولفه	$H_0 \leq 12$	مهمان نوازی
			تایید مولفه	$H_1 > 12$	

تاریخ و تمدن ایرانی	$H0 \leq 21$	رد مولفه	۲۱	۲۸.۹۴	تایید
	$H1 > 21$	تایید مولفه			
عنصر قومی مذهبی	$H0 \leq 15$	رد مولفه	۱۵	۱۹.۸۳	تایید
	$H1 > 15$	تایید مولفه			
استکبار ستیزی و غرور ایرانی	$H0 \leq 15$	رد مولفه	۱۵	۲۰.۹۰	تایید
	$H1 > 15$	تایید مولفه			

Source: Based on Results of Studies,2022

با توجه به نتایج جدول بالا از میانگین‌های مفروض‌ها فرضیات صفر رد و فرضیات یک مبنی بر تایید مولفه‌ها مورد قبول و با توجه به تاییدیه‌نخبگانی و جامعه آماری و خروجی نرم افزار همه مولفه‌های بالا جزء مولفه‌های بعد ملی ایران مورد تایید بالایی می‌باشند.

جدول ۶- نتایج حاصل از تحلیل آماری بعد ملی

متغیر	میانگین نظری	میانگین	انحراف معیار	آماره t	درجه آزادی	مقدار p	تفاوت میانگین	حد بالا	وضعیت
ملی	93	129.14	15.852	26.978	139	.000	36.143	38.79	تایید

Source: Based on Results of Studies,2022

با توجه به جدول بالا برای بعد ملی با توجه به تعداد شاخص‌های موجود (۳۱) شاخص میانگین فرضی $H0 \leq 93$ رد مولفه و $H1 > 93$ تایید بعد طبق تحلیل آماری در نظر گرفته شده است.

سؤال دوم: مولفه‌های بعد ارزشی و دینی کدام‌اند؟

شهادت طلبی، حمایت از جنبش‌های آزادیبخش، دفاع از نظام و ارزش‌های اسلامی، الگوی مردم‌سالاری دینی، رهبری، انتظار و منجی‌گرایی، کمک‌های بشردوستانه و حمایت از مستضعفین و محرومان برای تعیین مولفه‌های بعد ملی مفروضات زیر تعریف گردید.

جدول ۷ نتایج حاصل از تحلیل آماری مولفه‌های بعد دینی و ارزشی

مولفه	تحلیل آماری	نتیجه	میانگین نظری	میانگین مولفه	وضعیت
کمک‌های بشردوستانه و حمایت از مستضعفین و محرومان	$H0 \leq 15$	رد مولفه	۱۵	۲۰.۵۰	تایید
	$H1 > 15$	تایید مولفه			
شهادت طلبی	$H0 \leq 30$	رد مولفه	۳۰	۴۳.۶	تایید
	$H1 > 30$	تایید مولفه			

حمایت از جنبش‌های آزادیبخش	$H_0 \leq 18$	رد مولفه	۱۸	۲۶.۲۴	تایید
	$H_1 > 18$	تایید مولفه			
دفاع از نظام اسلامی	$H_0 \leq 24$	رد مولفه	۲۴	۳۳.۲۷	تایید
	$H_1 > 24$	تایید مولفه			
الگوی مردم‌سالاری دینی	$H_0 \leq 18$	رد مولفه	۱۸	۲۵.۱۱	تایید
	$H_1 > 18$	تایید مولفه			
ولایت مداری	$H_0 \leq 12$	رد مولفه	۱۲	۱۷.۹۵	تایید
	$H_1 > 12$	تایید مولفه			
انتظار و منجی‌گرایی	$H_0 \leq 15$	رد مولفه	۱۵	۲۱.۸۱	تایید
	$H_1 > 15$	تایید مولفه			

Source: Based on Results of Studies, 2022

توجه به نتایج جدول بالا با توجه به بالاتر بودن میانگین نهایی بدست آمده فرضیات صفر رد و فرضیات یک مبنی بر تایید مولفه‌ها قبول می‌گردد همه مولفه‌های بالا با توجه به تایید نخبگانی، جامعه آماری و خروجی نرم افزار جزء مولفه‌های بعد ارزشی و دینی می‌باشند.

جدول ۸ - نتایج حاصل از تحلیل آماری بعد ارزشی و دینی

متغیر	میانگین نظری	میانگین تجربی	مقدار P	میانگین نظری	میانگین تجربی	وضعیت
ارزشی و دینی	۱۲۹	۱۸۷.۹۴	۰.۰۰	۱۳۹	۲۹.۱۵۲	تایید

Source: Based on Results of Studies, 2022

با توجه به نتایج جدول بالا برای بعد دینی و ارزشی با توجه به تعداد شاخص‌های موجود (۴۳) شاخص میانگین فرضی $H_0 \leq 129$ رد مولفه و $H_1 > 129$ تایید بعد طبق تحلیل آماری در نظر گرفته شده است
سؤال سوم: مولفه‌های متغیر قدرت منطقه‌ای ایران کدامند؟

ژئوکالچر، ظرفیت ژئوپولیتیک، اهمیت ژئو اکونومیک، قدرت دفاعی و نظامی، خود بنیادی و خود اتکایی برای تعیین مولفه‌های بعد قدرت منطقه‌ای ایران مفروضات زیر تعریف گردید

جدول ۹ نتایج حاصل از تحلیل آماری مولفه‌های قدرت منطقه‌ای ایران

مولفه	تحلیل آماری	نتیجه	میانگین نظری	میانگین مولفه	وضعیت
ژئوکالچر	$H_0 \leq 39$	رد مولفه	۳۹	۵۴.۰۴	تایید
	$H_1 > 39$	تایید مولفه			
ظرفیت ژئوپولیتیک	$H_0 \leq 21$	رد مولفه	۲۱	۳۰.۷۴	تایید
	$H_1 > 21$	تایید مولفه			
اهمیت ژئو اکونومیک	$H_0 \leq 18$	رد مولفه	۱۸	۲۶.۱۴	تایید
	$H_1 > 18$	تایید مولفه			

تایید	۳۱.۶۶	۱۸	رد مولفه	$H_0 \leq 18$	قدرت دفاعی و نظامی
			تایید مولفه	$H_1 > 18$	
تایید	۲۶.۷۹	۱۸	رد مولفه	$H_0 \leq 18$	خود بنیادی و خود اتکایی
			تایید مولفه	$H_1 > 18$	

Source: Based on Results of Studies, 2022

با توجه به نتایج جدول بالا از میانگین مفروض‌ها فرضیات صفر رد و فرضیات یک تایید در نظر گرفته شده و با توجه به تاییدیه نخبگانی و جامعه آماری و خروجی نرم افزار همه مولفه‌های بالا جزء مولفه‌های قدرت منطقه ای ایران مورد تایید می باشند.

سؤال چهارم: تاثیر فرهنگ ملی - اسلامی بر قدرت منطقه ای ایران چه میزان می باشد؟

جدول ۱۰ بررسی تاثیر فرهنگ ملی بر قدرت منطقه ای ایران

سطح معنی داری t	آماره t	ضریب تاثیر استاندارد شده بتا (B)	سطح معنی داری f	f	برآورد std.error of estimate	ضریب تعیین تعدیل شده (R ² adj)	ضریب همبستگی چندگانه (R)	فرهنگ ملی
.000	21.676	.879	.000b	469.856	8.461	8.719	.879a	

Source: Based on Results of Studies, 2022

همانگونه که در جدول بالا مشاهده می شود ضریب تعیین تعدیل شده برای متغیر فرهنگ ملی برابر با ۰/۸۷۹ می باشد که نشان می دهد متغیر مستقل فرهنگ ملی توانسته است ۸۸ درصد از تغییرات متغیر وابسته قدرت منطقه ای را تبیین نماید. از طرف مقدار بدست آمده F (۴۶۹.۸۵۶) که در سطح خطای کوچکتر از ۰/۰۱ معنی دار است نشان می دهد که متغیر مستقل از قدرت تبیین بالایی برخوردار است و می تواند به خوبی میزان تغییرات و واریانس متغیر وابسته را توضیح دهد. همچنین ضریب رگرسیونی استاندارد شده (B) (۰/۸۷۹) مشخص می کند که یک واحد تغییر در فرهنگ ملی باعث تغییر ۰/۸۷ در قدرت منطقه ای می گردد، طبق آزمون صورت گرفته فرهنگ ملی بر قدرت منطقه ای ایران تاثیر گذاری نسبتا بالایی را نشان می دهد.

سؤال پنجم: تاثیر ابعاد فرهنگ ملی - اسلامی بر قدرت منطقه ای ایران چه میزان می باشد؟

جدول ۱۱- بررسی تاثیر ابعاد فرهنگ ملی بر قدرت منطقه ای ایران

سطح معنی داری t	آماره t	ضریب تاثیر استاندارد شده بتا (B)	سطح معنی داری f	f	خطای استاندارد برآورد (std.error of Estimate)	ضریب تعیین تعدیل شده (R ² adj)	ضریب همبستگی چندگانه (R)	ملی
.001	3.517	.213	.000b	249.712	8.522	.785	.886a	
.000	11.761	.713						دینی ارزشی

Source: Based on Results of Studies,2022

همانگونه که در جدول بالا مشاهده می شود ضریب تعیین تعدیل شده برای ابعاد فرهنگ ملی برابر با ۰/۷۸۵ می باشد که نشان می دهد ابعادمتغیر مستقل فرهنگ ملی توانسته است ۷۹ درصد از تغییرات متغیر وابسته قدرت منطقه ای ایران را تبیین نماید. از طرفی مقدار بدست آمده $F(249.712)$ که در سطح خطای کوچکتر از ۰/۰۱ معنی دار است نشان می دهد که ابعادمتغیر مستقل از قدرت تبیین بالایی برخوردار است و می تواند به خوبی میزان تغییرات و واریانس متغیر وابسته را توضیح دهد. همچنین ضریب رگرسیونی استاندارد شده (B) چون کمتر از ۰/۰۵ می باشد مشخص می کند تغییر یک واحد در بعد ملی حدود ۲۰ درصد و تغییر در یک واحد دینی ارزشی حدود ۷۱ درصد تغییر در قدرت منطقه ای ایران ایجاد می کند. طبق آزمون انجام شده در بعد ملی تاثیرگذاری کمتر ولی در بعد ارزشی و دینی باتوجه به وجود مولفه های هویتی و دینی و قرابت نزدیک تر با همسایگان و نفوذ معنوی تاثیر گذاری بالاتری را نشان می دهد.

سؤال ششم: تاثیر مولفه های بعد ملی بر قدرت منطقه ای ایران چه میزان می باشد؟

جدول ۱۲- بررسی تاثیر مولفه های بعد ملی بر قدرت منطقه ایران

سطح معنی داری t	آماره t	ضریب تاثیر استاندارد شده (B)	سطح معنی داری f	f	خطای استاندارد برآورد (std.error of Estimate)	ضریب تعیین تعدیل شده (R^2_{adj})	ضریب همبستگی چندگانه (R)	
.121	1.562	.129	.000b	37.428	11.369	.628	.792a	آداب و رسوم
.000	5.866	.390						موقعیت سرزمینی
.098	1.664	.126						مهمان نوازی
.051	1.973	.190						تاریخ و تمدن ایرانی
.605	-.518	-.043						عنصر قومی مذهبی
.012	2.553	.197						استکبار ستیزی و غرور ایرانی

Source: Based on Results of Studies,2022

همانگونه که در جدول بالا مشاهده می شود ضریب تعیین تعدیل شده برای مولفه های بعد ملی برابر با ۰/۶۲۸ می باشد که نشان می دهد ابعادمتغیر مستقل فرهنگ ملی توانسته است ۶۳ درصد از تغییرات متغیر وابسته قدرت منطقه ای ایران را تبیین نماید. از طرف مقدار بدست آمده $F(37.428)$ که در سطح خطای کوچکتر از ۰/۰۱ معنی دار است نشان می دهد که مولفه

های متغیر مستقل از قدرت تبیین بالایی برخوردار است و می‌تواند به خوبی میزان تغییرات و واریانس متغیر وابسته را توضیح دهد. همچنین چون ضریب رگرسیونی استاندارد شده (B) برای مولفه‌های موقعیت سرزمینی و استکبار ستیزی چون کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد مشخص می‌کند این دو مولفه بر قدرت منطقه‌ای تاثیر گذار می‌باشند اما بقیه مولفه‌ها چون بالاتر از ۰/۰۵ تاثیر گذار نمی‌باشند.

سؤال هفتم: تاثیر مولفه‌های بعد دینی ارزشی بر قدرت منطقه‌ای ایران چه میزان می‌باشد؟

جدول ۱۳- بررسی تاثیر ابعاد دینی ارزشی بر قدرت منطقه‌ای ایران

سطح معنی داری t	آماره t	ضریب تأثیر استاندارد شده بتا (B)	سطح معنی داری f	f	خطای استاندارد برآورد (std.error of Estimate)	ضریب تعیین تعدیل شده (R2adj)	ضریب همبستگی چندگانه (R)	
.004	2.967	.157	.000b	97.915	7.519	.839	.916a	کمک‌های بشردوستانه و حمایت از مستضعفین و محرومان
.001	-3.274	-.224						شهادت‌طلبی
.000	6.693	.411						حمایت از جنبش‌های آزادی‌بخش
.000	3.795	.299						دفاع از نظام اسلامی
.009	2.659	.164						الگوی مردم‌سالاری دینی
.084	1.743	.111						ولایت مداری
.002	3.093	.167						انتظار و منجی‌گرایی

Source: Based on Results of Studies, 2022

همانگونه که در جدول بالا مشاهده می‌شود ضریب تعیین تعدیل شده برای مولفه‌ها بعد دینی ارزشی برابر با ۰/۸۳۹ می‌باشد که نشان می‌دهد ابعاد متغیر مستقل فرهنگ دینی ارزشی توانسته است ۸۴ درصد از تغییرات متغیر وابسته قدرت منطقه‌ای را تبیین نماید. از طرف مقدار بدست آمده (F ۹۷.۹۱۵) که در سطح خطای کوچکتر از ۰/۰۱ معنی دار است نشان می‌دهد که مولفه‌های متغیر مستقل از قدرت تبیین بالایی برخوردار است و می‌تواند به خوبی میزان تغییرات و واریانس متغیر وابسته را توضیح دهد. همچنین چون ضریب رگرسیونی استاندارد شده (B) برای همه مولفه‌ها کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد و بر قدرت منطقه‌ای تاثیر گذار می‌باشند. پس طبق آزمون همگی مولفه‌های بعد ارزشی و دینی به جهت اینکه هویتی و قرابت بیشتری با برخی از کشورهای غرب آسیا داشته تاثیر گذاری بالایی را نشان می‌دهد.

سؤال هشتم: تاثیر فرهنگ ملی-اسلامی بر ژئوکالچر چگونه است؟

جدول ۱۴ - بررسی تاثیر فرهنگ ملی بر ژئوکالچر

فرهنگ ملی	ضریب همبستگی چندگانه (R)	ضریب تعیین تعدیل شده (R ² _{adj})	خطای استاندارد برآورد (std.error of Estimate)	f	سطح معنی داری f	ضریب تاثیر استاندارد شده (B)	آماره t	سطح معنی داری t
فرهنگ ملی	۸۳۵ ^a	۰.۶۹۳	۲۰.۴۳۰	۱۶۷.۸۶۷	۰.۰۰۰ ^b	۸۳۵	۱۲.۹۵۶	۰.۰۰۰

Source: Based on Results of Studies,2022

همانگونه که در جدول بالا مشاهده می شود ضریب تعیین تعدیل شده برای متغیر فرهنگ ملی-اسلامی برابر با ۰/۶۹۳ می باشد که نشان می دهد متغیر مستقل فرهنگ ملی-اسلامی توانسته است ۷۰ درصد از تغییرات متغیر وابسته ژئوکالچر را تبیین نماید. از طرف مقدار بدست آمده (F ۱۶۷.۸۶۷) که در سطح خطای کوچکتر از ۰/۰۱ معنی دار است نشان می دهد که متغیر مستقل از قدرت تبیین بالایی برخوردار است و می تواند به خوبی میزان تغییرات و واریانس متغیر وابسته را توضیح دهد. همچنین ضریب رگرسیونی استاندارد شده (B) (۸۳۵) مشخص می کند که یک واحد تغییر در فرهنگ ملی-اسلامی باعث تغییر ۰/۸۳۵ در ژئوکالچر می گردد. نفوذ فرهنگی، اشتراکات فرهنگی، دینی و هویتی و تمدنی با برخی از کشورهای همسایه، افغانستان، عراق، سوریه و لبنان، کنترل و هدایت محور مقاومت اسلامی علیه صهیونیست و استکبار، جمهوری اسلامی را از یک کشور منحصر در جغرافیای خود به یک قدرت منطقه ای تبدیل کرده و باعث ارتقای قدرت نرم ما شده است، پس طبق آزمون بدست آمده فرهنگ ملی و هویتی ما این تاثیر گذاری را بالا تبیین می نماید.

سؤال نهم: تاثیر فرهنگ ملی-اسلامی بر ظرفیت ژئوپولیتیک چگونه است؟

جدول ۱۵ - بررسی تاثیر فرهنگ ملی و اسلامی بر ظرفیت ژئوپولیتیک

فرهنگ ملی	ضریب همبستگی چندگانه (R)	ضریب تعیین تعدیل شده (R ² _{adj})	خطای استاندارد برآورد (std.error of Estimate)	f	سطح معنی داری f	ضریب تاثیر استاندارد شده (B)	آماره t	سطح معنی داری t
فرهنگ ملی	۰.۶۱۹ ^a	۰.۳۷۵	۲۹.۱۳۲	۴۵.۷۴۲	۰.۰۰۰ ^b	۰.۶۱۹	۶.۷۴۲	۰.۰۰۰

Source: Based on Results of Studies,2022

همانگونه که در جدول بالا مشاهده می شود ضریب تعیین تعدیل شده برای متغیر فرهنگ ملی-اسلامی برابر با ۰/۳۷۵ می باشد که نشان می دهد متغیر مستقل فرهنگ ملی توانسته است ۳۵ درصد از تغییرات متغیر وابسته ظرفیت ژئوپولیتیک را تبیین نماید. از طرف مقدار بدست آمده (F ۴۵/۴۵۴) که در سطح خطای کوچکتر از ۰/۰۱ معنی دار است نشان می دهد که متغیر مستقل از قدرت تبیین بالایی برخوردار است و میتواند به خوبی میزان تغییرات و واریانس متغیر وابسته را توضیح دهد. همچنین ضریب رگرسیونی استاندارد شده (B) (۰/۶۱۹) مشخص می کند که یک واحد تغییر در فرهنگ ملی-اسلامی باعث تغییر ۰/۶۱۹ در ظرفیت ژئوپولیتیک می گردد. قرار گرفتن ایران در مرکزیت حوزه های ژئوپولیتیک خلیج فارس و دریای عمان، اقیانوس هند، آسیای مرکزی، قفقاز و تسلط بر کانونهای بیضی استراتژیک انرژی غرب آسیا، تبدیل شدن ایران از یک کشور حائل به یک کشور واسطه که موضوع مهمی در تغییرات ژئوپولیتیکی ایران محسوب می شود و طبق آزمون بدست آمده فرهنگ ملی اهمیت ظرفیت ژئوپولیتیک را برای یک قدرت منطقه ای بالا تبیین می نماید.

سؤال دهم: تاثیر فرهنگ ملی - اسلامی بر اهمیت ژئو اکونومیک چگونه است؟

جدول ۱۶ - بررسی تاثیر فرهنگ ملی - اسلامی بر ظرفیت ژئو اکونومیک

فرهنگ ملی	ضریب همبستگی چندگانه (R)	ضریب تعیین تعدیل شده (R ² _{adj})	خطای استاندارد برآورد (std.error of Estimate)	f	سطح معنی داری f	ضریب تاثیر استاندارد شده بتا (B)	آماره t	سطح معنی داری t
فرهنگ ملی	.۵۵۴ ^a	.۲۹۷	۳۰.۹۰۲	۳۲.۲۷۶	.۰۰۰ ^b	.۵۵۴	۵.۶۸۱	.۰۰۰

Source: Based on Results of Studies,2022

همانگونه که در جدول بالا مشاهده می شود ضریب تعیین تعدیل شده برای متغیر فرهنگ ملی - اسلامی برابر با ۰/۵۵۴ می باشد که نشان می دهد متغیر مستقل فرهنگ ملی - اسلامی توانسته است ۵۵ درصد از تغییرات متغیر وابسته ظرفیت ژئو اکونومیک را تبیین نماید. از طرف مقدار بدست آمده (F) (۳۲/۲۷۶) که در سطح خطای کوچکتر از ۰/۰۱ معنی دار است نشان می دهد که متغیر مستقل از قدرت تبیین بالایی برخوردار است و می تواند به خوبی میزان تغییرات و واریانس متغیر وابسته را توضیح دهد. همچنین ضریب رگرسیونی استاندارد شده (B) (۰/۵۵۴) مشخص می کند که یک واحد تغییر در فرهنگ ملی باعث تغییر ۰/۵۵۴ در ظرفیت ژئو اکونومیک می گردد. ایران از نظر جغرافیایی در منطقه ای واقع شده است که دو موقعیت انرژی یعنی خلیج فارس و دریای خزر را به هم وصل میکند. ایران ده درصد کل ذخایر انرژی جهان را در اختیار دارد و در حال حاضر یکی از بزرگترین دارندگان گاز طبیعی است، طبق آزمون بدست آمده فرهنگ ملی حفظ و اهمیت ظرفیت ژئو اکونومیک را برای یک قدرت منطقه ای بالا تبیین می نماید.

سؤال یازدهم: تاثیر فرهنگ ملی - اسلامی بر قدرت دفاعی و نظامی چگونه است؟

جدول ۱۷ - بررسی تاثیر فرهنگ ملی و اسلامی بر قدرت دفاعی

فرهنگ ملی	ضریب همبستگی چندگانه (R)	ضریب تعیین تعدیل شده (R ² _{adj})	خطای استاندارد برآورد (std.error of Estimate)	f	سطح معنی داری f	ضریب تاثیر استاندارد شده بتا (B)	آماره t	سطح معنی داری t
فرهنگ ملی	.۶۲۹ ^a	.۳۸۸	۲۸.۸۳۸	۴۷.۸۸۴	.۰۰۰ ^b	.۶۲۹	۶.۹۲۰	.۰۰۰

Source: Based on Results of Studies,2022

همانگونه که در جدول بالا مشاهده می شود ضریب تعیین تعدیل شده برای متغیر فرهنگ ملی برابر با ۰/۶۲۹ می باشد که نشان می دهد متغیر مستقل فرهنگ ملی توانسته است ۶۳ درصد از تغییرات متغیر وابسته قدرت دفاعی را تبیین نماید. از طرف مقدار بدست آمده (F) (۴۷/۸۸۴) که در سطح خطای کوچکتر از ۰/۰۱ معنی دار است نشان می دهد که متغیر مستقل از قدرت تبیین بالایی برخوردار است و می تواند به خوبی میزان تغییرات و واریانس متغیر وابسته را توضیح دهد. همچنین ضریب رگرسیونی استاندارد شده (B) (۰/۶۲۹) مشخص می کند که یک واحد تغییر در فرهنگ ملی باعث تغییر ۰/۶۲۹ در ظرفیت قدرت دفاعی و نظامی می گردد. با توجه به تهدیدات بالقوه و بالفعل از سوی دشمنان و در تنگنا قرار دادن ایران و جهت حفظ بقای ملی، تمامیت ارضی و نظام سیاسی و اقتدار ملی که بوسیله قدرت دفاعی و نظامی یک کشور بدست می آید و ایران اسلامی ثابت کرده که به این مرحله رسیده است و اجازه هرگونه نیت تجاوزگری توسط دشمنان را به حداقل

ممکن رسانیده، پس طبق آزمون بدست آمده می توان بیان کرد فرهنگ ملی ما حفظ استقلال و تمامیت ارضی را با توجه به قدرت دفاعی و نظامی مقتدر ایران بالا تبیین می نماید.

سئوال دوازدهم: تاثیر فرهنگ ملی -اسلامی بر خود بنیادی و خود اتکایی چگونه است؟

جدول ۱۸- بررسی تاثیر فرهنگ ملی و اسلامی بر خود بنیادی

سطح معنی داری t	آماره t	ضرب تاثیر استاندارد شده بتا (B)	سطح معنی داری f	f	خطای استاندارد برآورد (std.error of Estimate)	ضرب تعیین تعدیل شده (R^2_{adj})	ضرب همبستگی چندگانه (R)	
.....	۱۰.۳۷۹	.۷۷۲ ^b	۱۰۷.۷۲۵	۲۳.۵۸۵	.۵۹۱	.۷۷۲ ^a	فرهنگ ملی

Source: Based on Results of Studies, 2022

همانگونه که در جدول بالا مشاهده می شود ضریب تعیین تعدیل شده برای متغیر فرهنگ ملی -اسلامی برابر با ۰/۷۷۲ می باشد که نشان می دهد متغیر مستقل فرهنگ ملی -اسلامی توانسته است ۷۷ درصد از تغییرات متغیر وابسته خود بنیادی را تبیین نماید. از طرف مقدار بدست آمده (F) (۱۰۷/۷۲۵) که در سطح خطای کوچکتر از ۰/۰۱ معنی دار است نشان می دهد که متغیر مستقل از قدرت تبیین بالایی برخوردار است و می تواند به خوبی میزان تغییرات و واریانس متغیر وابسته را توضیح دهد. همچنین ضریب رگرسیونی استاندارد شده (B) (۰/۷۷۲) مشخص می کند که یک واحد تغییر در فرهنگ ملی و اسلامی باعث تغییر ۰/۷۷۲ در ظرفیت خود بنیادی که همان قدرت مردم و خودباوری و یک مساله درون زا می باشد می گردد، تلاش ایران برای نفوذ هویتی -فرهنگی در غرب آسیا در تحکیم روابط با احزاب شیعی مانند حزب الدعوه، مجلس اعلای عراق و جریان صدر در عراق، حزب الله در لبنان و حمایت از انصارالله یمن و شیعیان بحرین مشاهده کرد. ایران در این حوزه کوشیده است تا با بهره گیری از ظرفیت های مذهبی اماکن مقدس، تأکید بر گردهماییهای مذهبی همچون برگزاری مراسم اربعین در عراق و استفاده از رسانه های فرامرزی خود همچون العالم و پرس تیوی نفوذ هویتی خود را در منطقه افزایش دهد، پس طبق آزمون بدست آمده فرهنگ ملی و هویتی ما این تاثیر گذاری را برای کشور ما بالا تبیین می نماید.

۵- نتیجه گیری

مسئله اصلی این پژوهش تحلیل مؤلفه های تأثیرگذار فرهنگ ملی -اسلامی ایران بر قدرت منطقه ای ایران در غرب آسیا با رویکرد کمی از طریق پرسشنامه است. از مجموع ۱۳ شاخص بعد ملی و دینی و ارزشی بعد ملی شامل (آداب و رسوم، موقعیت سرزمینی، میهمان نوازی، تاریخ و تمدن، عناصر قومی و مذهبی، استکبارستیزی و غرور ایرانی، کمک های بشردوستانه و حمایت از محرومان) و بعد دینی و ارزشی شامل (شهادت طلبی، پشتیبانی و حمایت از نهضت های آزادی بخش و جبهه مقاومت، دفاع از نظام و ارزش های دینی، الگوی مردم سالاری دینی، ولایت محوری، انتظار و منجی گرایی) و تاثیر آنها بر مؤلفه های پنج گانه قدرت منطقه ای شامل (ژئوکالچر، ژئوپلیتیک و ژئواستراتژیک، ژئواکونومیک، قدرت دفاعی و نظامی، خود بنیادی) بر طبق آزمون تحلیلی فرهنگ ملی و اسلامی بر قدرت منطقه ای ایران تاثیر گذاری نسبتا بالایی را نشان می دهد در تاثیر ابعاد بر قدرت منطقه ای در بعد ملی کمتر ولی در بعد ارزشی و دینی با توجه به وجود مؤلفه

های هویتی و دینی تاثیر گذاری بالاتری را نشان می دهد، از بین مولفه های بعد ملی دو مولفه موقعیت سرزمینی و استکبار ستیزی و غرور ایرانی بر قدرت منطقه ای ایران تاثیر گذاری بیشتری داشته است اما بقیه مولفه ها (آداب و رسوم، مهمان نوازی، تاریخ و تمدن ایرانی، عناصر قومی و مذهبی) تاثیر گذار کمتری داشته اند، ولی در بعد دینی و ارزشی همه مولفه های اشاره شده بر قدرت منطقه ای ایران تاثیر گذار می باشند.

در مورد میزان تاثیر گذاری فرهنگ ملی و اسلامی ایران بر پنج مولفه قدرت منطقه ای به ترتیب ژئوکالچر دارای اولویت اول به علت نفوذ فرهنگی، اشتراکات فرهنگی، دینی و هویتی و تمدنی ایران با برخی از کشورهای همسایه، افغانستان، عراق، سوریه و لبنان، کنترل و هدایت محور مقاومت اسلامی علیه صهیونیست و استکبار را می باشد، اولویت دوم ظرفیت ژئوپولیتیک به علت قرار گرفتن ایران در مرکزیت حوزه های ژئوپولیتیک خلیج فارس و دریای عمان، اقیانوس هند، آسیای مرکزی، قفقاز و تسلط بر کانونهای بیضی استراتژیک انرژی غرب آسیا، تبدیل شدن ایران از یک کشور حائل به یک کشور واسطه می باشد، اولویت سوم ظرفیت ژئو اکونومیک به علت اینکه ایران از نظر جغرافیایی در منطقه ای واقع شده است که دو موقعیت انرژی یعنی خلیج فارس و دریای خزر را به هم وصل می کند و ده درصد کل ذخایر انرژی جهان را در اختیار دارد و در حال حاضر یکی از بزرگترین دارندگان گاز طبیعی است می باشد، اولویت چهارم قدرت دفاعی و نظامی به علت تهدیدات بالقوه و بالفعل از سوی دشمنان و در تنگنا قرار دادن ایران و اقتدار بالای ایران در این عرصه می باشد، اولویت پنجم خود بنیادی و خود اتکابی به علت تلاش ایران برای تحکیم روابط با احزاب شیعی در عراق، حزب الله در لبنان و حمایت از انصارالله یمن و شیعیان بحرین، بهره گیری از ظرفیت های مذهبی اماکن مقدس، تأکید بر گردهمایی های مذهبی همچون برگزاری مراسم اربعین در عراق می باشد.

در راستای موضوع پژوهش حاضر پیشنهادهای زیر ارائه می شود:

الف - پیشنهادهای کاربردی

- ۱- کارگروه های تخصصی در خصوص فرهنگ ملی و اسلامی توسط نهادها و مراجع ذیصلاح تشکیل و علل کم توجهی به این حوزه بسیار مهم و اثرگذار مورد واکاوی دقیق قرار گیرد.
- ۲- منطقه غرب آسیا دارای پتانسیل و ظرفیت های فراوانی در حوزه فرهنگی می باشد که می طلبد با توجه به نفوذ فرهنگی قابل توجه جمهوری اسلامی در تعدادی از کشورهای این منطقه بستر لازم برای تحقق این امر مهم فراهم گردد.
- ۳- تشکیل ائتلاف های فرهنگی، هنری مشترک با هم پیمانان فرهنگی در سطح منطقه و تأکید بر ارتقای مشترکات فرهنگی و تشکیل نشست های علمی، کنفرانس ها، فستیوال ها، همایش ها، و نمایشگاه های فرهنگی و هنری بین اندیشمندان، فرهیختگان و دانشمندان جهان اسلام
- ۴- تولید گفتمان مشترک اسلامی و بهره گیری از ابزارهای نوین ارتباطی با استفاده از ظرفیت های دیپلماسی فرهنگی
- ۵- الهام بخشی با تحکیم الگوی مردم سالاری دینی در توسعه کارآمد ملی و نهادینه سازی مردم سالاری دینی با بهره گیری جامعه النبی صدر اسلام بر اساس اندیشه والای اسلامی برای دستیابی به جامعه صالح جهانی اسلام و تشکیل امت واحده اسلامی

ب- پیشنهادهای پژوهشی

- ۱- توصیه می‌شود علاقمندان به حوزه مطالعات هویت و فرهنگ ملی ایرانی سایر مولفه‌های تاثیرگذار فرهنگ ملی بر قدرت منطقه‌ای مانند ژئوکالچر، ظرفیت ژئوپولیتیک، اهمیت ژئو اکونومیک، قدرت دفاعی و نظامی، خود بنیادی و خود اتکایی رامورد بررسی و کنکاش قرار دهند چون این عرصه به شدت مورد بی توجهی و اغفال قرار گرفته است.
- ۲- روش‌های ترکیبی شامل پژوهش‌های کیفی و کمی بهترین روش برای انجام تحقیقات علمی می‌باشد که می‌تواند پاسخ مناسب و مطلوبی برای جواب سوالات و اهداف تحقیقات ارائه نماید
- ۳- پژوهشگران با استفاده از تکنیک‌های پیش‌بینی و آینده‌پژوهی، تحولات فرهنگ ملی ایرانی را مورد کنکاش و شناسایی قرار داده و تحقیقات خود را بر این اساس پایه‌ریزی نمایند.
- ۴- محققان به بررسی تطبیقی هویت ترکیبی در ایران با جوامع مشابه همت‌گمارند و روندهای جهانی در این خصوص را بررسی کنند. تا از وقوع چالش‌های هویتی در سایر جوامع مطلع و از بروز آنها در ایران جلوگیری به عمل آید.

کتابنامه

- Adobor, H., (2021). Open Strategy: What is the Impact of National Culture?. *Management Research Review*. 10
- Bektenova, M., & Toktarbekova, L., (2019). Islamic Identity in the Context of National Culture. *Journal of Philosophy, Culture and Political Science*. 68.
- Deshiri, M.R., (2001). *An introduction to the political theory of Imam Khomeini*(Peace, mercy and blessings of God be upon him). Tehran: Islamic Revolution Records Center.[In Persian]
- Elahi manesh, M.H., & Rashadi, M.A., (2020). Hajj strategy in the Republic Islamic Iran based on the SWOT model.[In Persian]
- Haji Yousefi, A.M., (2004). *Speeches in Iran's Foreign Policy*. Tehran: Farhang .[In Persian]
- Heydari, M., Gharbi, S.M.J., (2016). Iran's Soft Power Components in the Document on the Components of Iranian National Identity (Cultural Values Study). *Scientific and Research Quarterly of Soft Power Studies*, 6(15):46-64.
- Jokar, M.S., (2010). A theoretical introduction on the relationship between national culture and national security in Iran. *National Studies Quarterly*, 41(11):155-178 [In Persian]
- Kidwai, S., (2020). The Rise of Iran as a Regional Power. *India Quarterly: A Journal of International Affairs*, 76(2): 313-328.
- Mobini Dehkordi, A., (2015). *Cultural Strategies: School of Thought, Analytical Model of Culture and Strategy Design*. Shahrekord: Resistance Publishing .[In Persian]
- Moshirzadeh, H., (2005). *Theories of International Relations*. Tehran: SAMT.
- Mashirzadeh, H., (2006). *Evolution in theories of international relations*. Tehran: Publications of Organization for the Study and Compilation of Humanities Books .[In Persian]
- Mosheirzadeh, H., (2004). Constructivism as a meta-theory of international relations. *Law and Political Science Journal*, 65:113-143 .[In Persian]
- Mousavizadeh, A., Javadani Moghadam, M., (2008). The Role of National Culture in the Foreign Policy of the Islamic Republic of Iran. *Political Science*, 4(2):187-225 .[In Persian]
- Mir Hosseini, F., Ayouzi, M.R., (2019). The future scenarios of the geopolitical position of the Islamic Republic of Iran in the regional power system of West Asia in the horizon of 1410. *Basij Strategic Studies Journal*, 22(83):143-169 .[In Persian]
- Qara Khanlou, M., (2004). Consolidation of National Solidarity by Emphasizing the Elements of Cultural Geography in Iran. *Geographical Research Quarterly*, 35(46):113-125 .[In Persian]
- Qavam, S.A.A., (2009). *International relations; Theories and Approaches*. Tehran: SAMT Publications .[In Persian]
- Ruhi Dehbaneh, M., (2017). Geopolitical Analysis of Iran-Turkey Rivalries Affected by Middle East Developments Since 2011. *Geopolitics Quarterly*, 14(1):113-147 .[In Persian]

- Rasouli Thaniabadi, I., (2012). Examining the Identity of the Islamic Republic of Iran from Structuralist Perspective. *Political Science Quarterly*, 15(58):98-119 .[In Persian]
- Salimi, Hossein (2007), a constructivist approach to Iran's national identity. *National Studies Quarterly*, 8(3): 32-55.[In Persian]
- Went, A., (2013). *Social theories of international politics*. Moshirzadeh, H., (Trans). Tehran: Office of Political and International Studies.
- Yagoubi, H., (2017). *Challenges and opportunities of the foreign policy of the Islamic Republic in relation to the Greater Middle East project*. Isfahan: Dar Al Khovin Publications .[In Persian]